

γραφίαν. Τὸ θέμα ὅμως τοῦτο εἶναι ἔξω τοῦ πλαισίου τῆς παρούσης μελέτης καὶ θὰ ἔπρεπε ν' ἀπασχολήσῃ τὸν μέλλοντα νὰ πραγματευθῇ περὶ τῶν ψηφιδωτῶν τῆς Ἀγ. Σοφίας.

Οὕτω ἡ τοιχογραφία τῆς ἀψίδος τοῦ Ἀγ. Γεωργίου, ἡ ἀπασχολήσασα ἡμᾶς, ἀποβαίνει μνημεῖον, τοῦ ὁποῦ ἡ σημασία εἶναι καταφανής. Ἡ τοιχογραφία αὕτη ὄχι μόνον ἀνήκει εἰς περίοδον, ἐξ ἧς ἐλάχιστα λείψανα τῆς ἐπὶ τοίχου ζωγραφικῆς διεσώθησαν ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ εἶναι καὶ τὸ παλαιότερον μέχρι τοῦδε τοῦλάχιστον γνωστὸν ἀντίγραφον μιᾶς τῶν ψηφιδωτῶν συνθέσεων τοῦ ἐν Κων/πόλει περιφήμου ναοῦ τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων, ἐξ οὗ τίποτε πλέον δὲν διασφύζεται σήμερον.

Α. ΞΥΓΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΑΛΗΨΟΣ-ΘΑΣΙΩΝ ΕΜΠΟΡΙΟΝ

ΥΠΟ Γ. ΜΠΑΚΑΛΑΚΗ ΚΑΙ Γ. Ε. ΜΥΛΩΝΑ

Μεταξὺ τῶν ὀλίγων ἀρχαίων παραλιακῶν πόλεων, αἱ ὁποῖαι ἔκειντο ἐπὶ τῶν πρὸς τὴν θάλασσαν κρασπέδων τοῦ Συμβόλου ὄρους, ἀναφέρεται καὶ ἡ Γαληψός, ὁμώνυμος τοῦ μυθικοῦ ἥρωος Γαληψοῦ, υἱοῦ τοῦ Θάσου καὶ τῆς Τηλέφης, μητρὸς τοῦ Κάδμου καὶ τῆς Εὐρώπης¹. Ἦτο, ὅπως καὶ αἱ ἄλλαι γειτονικαὶ πόλεις, ἐν ἓκ τῶν ἐμπορίων, τὰ ὁποῖα εἶχον ἰδρῦσει ἀπὸ τοῦ IV ἤδη π.Χ. αἰῶνος οἱ Θάσιοι ἐπὶ τῆς ἀντιπέρας τῆς νήσου παραλίας, τῆς γνωστῆς ὡς Περαιᾶς ἢ Ἡπειροῦ Θασίων². Πρέπει δὲ νὰ διακριθῇ μιᾶς ἄλλης ὁμωνύμου πόλεως, ἡ ὁποία ἔκειτο ἐπὶ τῆς Χαλκιδικῆς³.

Ἡ ἱστορία τῆς Γαληψοῦ δὲν εἶναι γνωστὴ εἰς ὅλας αὐτῆς τὰς λεπτομερείας: Εἶναι ὅμως γνωστὸν ὅτι κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ἡ πόλις κατελήφθη πρῶτον ὑπὸ τοῦ Βρασίδα τῷ 424 π.Χ. καὶ κατόπιν ὑπὸ τοῦ Κλέωνος τῷ 422 π.Χ. Βραδύτερον δέ, τῷ 356 π.Χ., ἡ πόλις κατεστράφη ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Β'⁴. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ἡ θέσις κατρκήθη καὶ μετὰ τὴν καταστροφὴν, διότι ἀναφέρεται ὅτι ὁ Περσεὺς φεύγων ἐκ Πύδνης πρὸς τὴν Σαμοθράκην προσήγγισεν εἰς τὸν λιμένα αὐτῆς⁵. Πότε ὀριστικῶς ἐγκατελείφθη ἡ τοποθεσία τῆς Γαληψοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξακριβωθῇ, ἀλλ' ἐκ τῶν διασφζομένων λειψάνων δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι καὶ κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἐγένετο χρῆσις τῶν ἀποκρήμων αὐτῆς λόφων.

1 Σουΐδας, Γαληψός. Μέγ. Ἑτυμολ. Τηλέφη 274.

2 Θουκυδ. IV, 107, 3 «... Γαληψός οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ Οἰσύμη· εἰσὶ δ' αὐταὶ Θασίων ἀποικίαι» καὶ V, 6, 1α «Γαληψὸν δὲ τὴν Θασίων ἀποικίαν λαμβάνει κατὰ κράτος». Σκύλαξ, 67: «Ἀμφίπολις, Φάργης, Γαληψός, Οἰσύμη καὶ ἄλλα ἐμπόρια Θασίων». Διόδ. XII, 68, 4 «... ἐν αἷς ἦσαν ἀξιολογώταται Οἰσύμη καὶ Γαληψός,

ἀμφοτέραι Θασίων ἀποικιοί».

3 Ἐκαταῖος ἀπόσπ. 122. Ἡρόδ. VII, 122. West, History of the Chalcidic League, σ. 7 σημ. 9 καὶ ἀλλαγῶ.

4 Θουκυδ. IV, 107, 3: Διόδ. XII, 68, 4. V, 6, 1. Στράβων, VII, 331 ἀπόσπ. 35.

5 B. C. H. LV, 1931, σ. 198 ἐξ. Διόδ. XXX, 21, 1.

Ἡ θέσις τῆς πόλεως ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τοῦ Perdrizet, τοῦ Picard καὶ τοῦ Avezou¹, τελευταίως δὲ τὰ λείψανα αὐτῆς περιεγράφησαν κάπως ἐκτενέστερον ὑπὸ τοῦ Collard καὶ τοῦ Devambe². Κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1938 καὶ κατὰ τὸ διάστημα τῆς σκαφῆς

Εἰκ. 1. Τμήμα βορείου τοίχου τῆς Γαληψοῦ.

Εἰκ. 2. Τμήμα βορείου τείχους τῆς Γαληψοῦ. Λεπτομέρεια θεμελιώσεως.

τοῦ νεολιθικοῦ συνοικισμοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου παρὰ τὸ σημερινὸν χωρίον τοῦ Ἀκροποτάμου³, μᾶς ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ ἐπισκεφθῶμεν ἐκ νέου τὴν θέσιν τῆς Γαληψοῦ καὶ νὰ ἐπιβεβαιώσωμεν τὰς παρατηρήσεις τῶν σοφῶν Γάλλων συναδέλφων.

Ἡ Γαληψὸς κεῖται περὶ τὰ τέσσαρα χιλιόμετρα πρὸς ἀνατολὰς τοῦ σημερινοῦ χωρίου τῆς Καρυανῆς καὶ εἶναι γνωστὴ εἰς τὸν λαὸν μὲ τὸ ὄνομα «Γαῖδουρόκαστρον». Κατέχει δύο ὑψηλοὺς λόφους, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ βορειότερος εἶναι ὁ ὑψηλότερος καὶ διὰ λαιμοῦ ἐνοῦται ἀπὸ βορρᾶ πρὸς τὰς λοιπὰς παραφυάδας τοῦ Συμβόλου. Ὁ βορειότερος οὗτος λόφος ἔχει τὸν ἄξονά του περίπου παράλληλον πρὸς τὴν γραμμὴν τῆς ἀκτῆς καὶ ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς, παρουσιάζει μᾶλλον ὁμαλὰς

1 Perdrizet ἐν B. C. H., XVIII, 1894, σ. 440 ἐξ. Collard, Philippes, 1937, σ. 78 καὶ ἀλλαχοῦ.
Picard καὶ Avezou, ἐν C. R. A. I., 1913, σ. 696. 3 Πρβλ. καὶ Πρακτικά 1938, σ. 696.
2 Collard-Devambe² ἐν B. C. H., LV, 1931, σ. 194 ἐξ.

διὰ τὴν προστασίαν τῆς πόλεως. Εἶναι κατεσκευασμένον κατὰ τὸν ἰσόδομον τρόπον καὶ ἔχει ὀγκολίθους ἀδρῶς κατειργασμένους καὶ ἰδρυμένους ἐπὶ βάσεως λελαξευμένης ἐπ' αὐτοῦ τοῦ βράχου (εἰκ. 1-2)¹. Εἰς τῶν ὀγκολίθων τούτων ἔχει μῆκος 2,75, ὕψος 0,85 καὶ πάχος 0,75-1,35 μέτρων. Συνηθέστεροι ὅμως εἶναι μικρότεροι ὀγκολίθοι ἔχοντας μέσας διαστάσεις 1,60 × 0,45 × 0,40 μέτρων.

Πέραν τοῦ τείχους τούτου πρὸς βορρᾶν καὶ πιθανῶς ἔξωθεν τῆς βορείας πύλης τῆς πόλεως εὐρίσκεται ἐν τῶν ἀρχαίων νεκροταφείων, πολλοὶ τῶν τάφων τοῦ ὁποίου εἶναι καταφανεῖς καὶ ἔχουσιν ἤδη συληθῆ ὑπὸ τῶν χωρικῶν. Ἐτερον νεκροταφεῖον ἐπίσης ἀνεγνωρίσθη πέραν τῆς νοτίας πλευρᾶς τῆς πόλεως.

Ἡ κορυφή τοῦ βορείου λόφου κατὰ τὸν μεσαίωνα περιεβάλλετο ὑπὸ ἑτέρου τείχους, θεμέλια τοῦ ὁποίου σφύζονται εἰς διάφορα αὐτοῦ σημεῖα. Ἐτι δὲ κατὰ τὸ δυτικὸν τοῦ λόφου ἄκρον διεσώθησαν θεμέλια μεσαιωνικοῦ κτίσματος, πύργου πιθανῶς. Πλὴν τῶν μεσαιωνικῶν τούτων κτισμάτων θεμέλια κτηρίων, προφανῶς ἀρχαίων, εἶναι κατεσπαρμένα ἐπὶ τῆς κορυφῆς ταύτης, μεταξὺ δ' αὐτῶν ἀνεύρομεν πολλὰ μελαμβραφῆ ὄστρακα.

Εἰκ. 3. Βαθμίδες (α-β-γ) βωμοῦ λελαξευμένου ἐπὶ τοῦ βράχου ἐπὶ τοῦ νοτίου λόφου τῆς Γαληψοῦ.

Ὁ δεύτερος, νοτιώτερος λόφος, εἶναι χαμηλότερος καὶ ἐνοῦται μετὰ τοῦ ἀνατολικοῦ ἄκρου τοῦ πρώτου βορειότερου λόφου δι'

ἀποκρήμνου καὶ στενῆς λωρίδος γῆς. Ἐχει διάφορον τοῦ πρώτου διάταξιν καὶ ὁ ἄξων του, κάθετος πρὸς τὴν γραμμὴν τῆς ἀκτῆς καὶ πρὸς τὸν ἄξονα τοῦ βορειότερου λόφου, βαίνει περίπου ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν. Ὁ δεύτερος οὗτος λόφος περιβάλλεται κατὰ τὰς τρεῖς ἀποκρήμνους αὐτοῦ πλευρᾶς ὑπὸ φαραγγων, ὑψοῦται δὲ εἰς δύο ἐπίπεδα, εἰς μίαν χαμηλοτέραν πρὸς νότον ἐπίπεδον ἐπιφανείαν καὶ εἰς ἄλλην ὑψηλοτέραν πρὸς βορρᾶν ἔκτασιν. Ἡ τελευταία ἔχει μικρὰς διαστάσεις καὶ κλείεται πρὸς ἀνατολὰς ὑπὸ ἀποκρήμνων βράχων, ὑψουμένων δίκην τείχους περὶ τὰ τρία καὶ πλέον μέτρα ἄνωθεν τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς. Ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως ταύτης εἶχον ἤδη διακρίνει οἱ προηγηθέντες ἐρευνηταὶ λείψανα ὑπαιθρίου βωμοῦ λελαξευμένου ἐπὶ τοῦ βράχου (εἰκ. 3)². Εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τούτου πρὸς βορρᾶν ἀνεύρομεν καὶ βαθμίδα λελαξευμένην εἰς τὸν βράχον, ἡ ὁποία προφανῶς ἔφερον εἰς ἕτερον ὑπαιθριον βωμὸν

¹ Ὅρα καὶ Collard-Devambaz, ἔ. ἀ., εἰκ. 13.

² Αὐτ. καὶ εἰκ. 12, σ 196 ὑποσ. 1. Αἱ διαστάσεις τοῦ βωμοῦ ἔχουσιν οὕτως: μῆκος περίπου 5,50 μ. πλάτος

4,25 μ. Διεσώθησαν μόνον τρεῖς βαθμίδες, λελαξευμέναι εἰς τὸν βράχον ὕψους περίπου 0,35, 0,15 καὶ 0,20 μ.

ἢ παρόμοιον κτίσμα¹. Οὐδὲν ἕτερον θεμέλιον ἢ λείψανον παρατηρήθη εἰς τὴν ἔκτασιν ταύτην, ἢ ὅποια ἴσως ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ θρησκευτικὰς τελετὰς καὶ ὡς γέφυρα ἐνοῦσα τὸν βόρειον λόφον καὶ τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως μετὰ τὴν χαμηλοτέραν

Εἰκ. 4. Ἀναλημματικὸν τεῖχος τοῦ νοτίου λόφου τῆς Γαληψοῦ.

Εἰκ. 5. Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον ἐκ Γαληψοῦ.

καὶ ἐπικίνδυνος. Ὡς ἐκ τούτου τὸ τμήμα τῆς πόλεως, φυσικῶς ὀχυρόν, δὲν εἶχεν ἀνάγκην τείχους.

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω περιγραφῆς καθίσταται φανερόν ὅτι ὁ ὑπὸ τῆς πόλεως κατεχόμενος χώρος ἔχει σχῆμα ὀρθογωνίου περιπίπτου τριγώνου ἔχοντος τὴν βάσιν πρὸς τὸν βορρᾶν καὶ ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς ἐστραμμένην καὶ τὴν κορυφὴν βαίνουσαν καθέτως πρὸς τὴν θάλασσαν. Ὁ βόρειος λόφος ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τοῦ τριγώνου, ὁ δὲ νότιος τὴν κάθετον αὐτοῦ πλευρᾶν. Εἶναι ἄξιον ἰδίας σημειώσεως ὅτι ἡ πόλις αὕτη, μολοντί

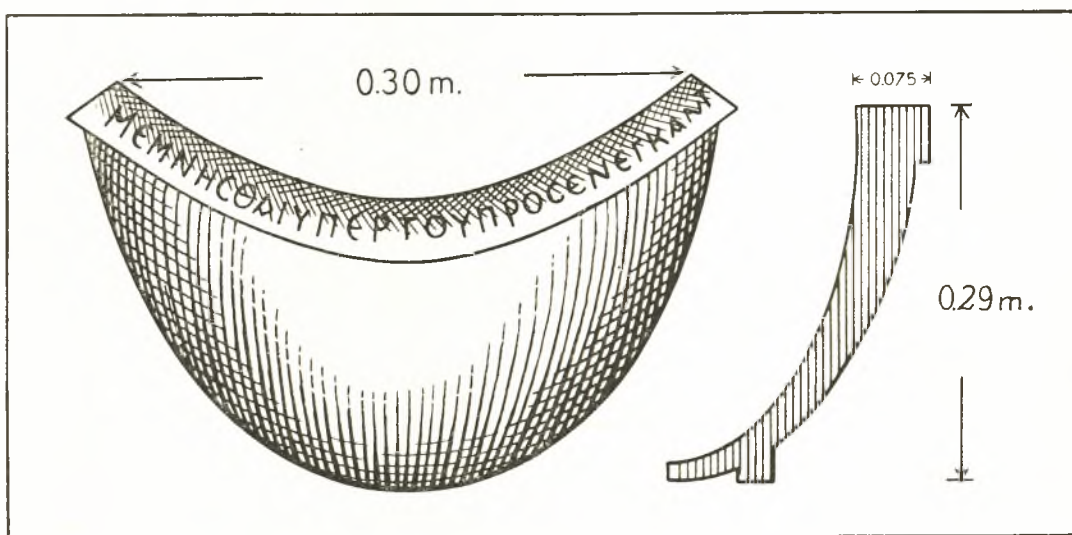
¹ Πλάτος τῆς βαθμίδος 0,70 μ., ὕψος 0,30 μ.

ἐπίπεδον ἐπιφάνειαν τοῦ νοτίου λόφου.

Ἡ χαμηλοτέρα αὕτη ἐπιφάνεια προφανῶς ἀπετέλει τὸν ἕτερον κατοικήσιμον χώρον τῆς πόλεως, θεμέλια δὲ κτισμάτων διαφαίνονται εἰς πολλὰ αὐτῆς σημεῖα. Μεταξὺ τούτων ἀνεύρομεν καὶ πάλιν πολλὰ μελαμβαφῆ καὶ ἄγραφα ὄστρακα. Κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρᾶν τοῦ χώρου τούτου ἀνεύρομεν καὶ τεῖχος, διασωθὲν εἰς δύο δόμους, ἐκ καλῶς εἰργασμένων λίθων τοποθετημένων κατὰ τὸν ἰσόδομον τρόπον (εἰκ. 4). Τὸ τεῖχος τοῦτο ἀκολουθεῖ τὸ περίγραμμα τοῦ λόφου καὶ ὑπέρχεται βαθείας φάραγγος, προφανῶς δὲ ἦτο ἀναλημματικόν. Πέραν τῆς «ταράτσας» ταύτης, αἱ πλευραὶ τοῦ λόφου κατέρχονται ἀποτόμως πρὸς τὴν παραλίαν, εἶναι τελείως ἀπόκρημνοι καὶ ἡ δι' αὐτῶν κατάβασις καὶ ἀνάβασις εἶναι δυσχερεστάτη ἴσως δὲ

«έμποριον», παρουσιάζει πρὸς τὴν θάλασσαν ἀποτόμους καὶ ἀποτρεπτικὰς πλευράς, ἔχει δὲ τὴν φυσικὴν αὐτῆς εἴσοδον εἰς τὴν πρὸς τὴν ξηρὰν ἐστραμμένην πλευρὰν τοῦ βορείου λόφου. Ἰδίως αἱ πρὸς τὴν θάλασσαν πλευραὶ τοῦ νοτίου λόφου εἶναι ἀπότομοι ἀπὸ ὕψους 80 καὶ πλέον μέτρων καὶ ἐνθυμίζουσι τὰς ἀποτόμους πλευρὰς τῶν Μετεώρων τῆς Θεσσαλίας. Οὔτε καὶ λιμένα ἄξιον τοῦ ὀνόματος ἔχει ἡ πόλις, ἀλλὰ πρὸ τῶν λόφων αὐτῆς ἐκτείνεται πλατεῖα ἄνευ ἄμμου, ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ ἀνειλκύνοντο τὰ πλοῖα.

Τὰ λείψανα τῆς Γαληψοῦ κατὰ καιροὺς ἐχρησιμοποιήθησαν ὑπὸ τῶν κατοίκων τῶν γειτονικῶν χωρίων ὡς λατομεῖα ἐτοίμου ὕλικου, πολλοὶ δὲ λίθοι ἐκ Γαληψοῦ ἀνευρέθησαν ἐντετοιχισμένοι εἰς τὰ οἰκήματα τοῦ χωρίου Καρυανῆς. Εἰς τὸ χωρίον τοῦτο καὶ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἐλευθερίου Κ. Καρδαμυλιώτου ἀνευρέθη καὶ τὸ ἀνά-

Εἰκ. 6. Τμῆμα ἐνεπιγράφου μαρμαρίνης λεκάνης ἐκ Γαληψοῦ.

γλυφον τῆς (εἰκ. 5). Εἶναι ἐπιτύμβιον καὶ φέρει τὸ γνωστὸν τῶν νεκροδείπνων θέμα, δύναται δὲ νὰ ἀναχθῆ εἰς τοὺς ὑστάτους Ῥωμαϊκοὺς χρόνους¹.

Ἡ ὅλη ἐπιφάνεια τοῦ ἀναγλύφου διαιρεῖται δι' ἀπλῆς ταινίας πλάτους 0,015 - 0,02 μ., εἰς δύο πεδία. Εἰς τὸ κύριον πεδῖον παρίστανται ἐν στηθαίῳ (busto) τέσσαρες ἀνάγλυφοι μορφαί, ἐναλλάξ θήλειαι καὶ ἄρρενες. Αἱ θήλειαι μορφαὶ ἔχουσι τὴν αὐτὴν διάταξιν τῆς κόμης, τὰ αὐτὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου, τὴν αὐτὴν σχηματοποίησιν τοῦ ἱματίου, ἐν γένει δ' ὁμοιάζουσι καθ' ὅλα πρὸς ἀλλήλας. Μεγαλητέρα διαφορὰ παρατηρεῖται εἰς τὰς μορφὰς τῶν ἀνδρῶν, μολονότι καὶ εἰς αὐτὰς ἔχομεν τὸ αὐτὸ ξηρὸν ὕφους καὶ τὴν αὐτὴν νεκρὰν ἔκφρασιν. Ὁ εἰς τῶν ἀνδρῶν εἶναι ἀγένειος καὶ φέρει χιτῶνα καὶ ἱμάτιον ἐμπεπορημένον ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου, ἐν ᾧ ὁ ἕτερος, ὁ πρεσβύτερος, εἶναι μᾶλλον ἀμελής καὶ ἐνθυμίζει ξυλογραφίαν μὲ τὰ γενειώδη περιγράμματα τῶν μορφῶν καὶ τὴν «πελεκητὴν» ἐπιφάνειαν. Εἰς τὸ δεύτερον πεδῖον παρίσταται ὡς

¹ Προέρχεται ἐκ τοῦ νεκροταφείου τῆς Γαληψοῦ καὶ εἶναι ἐκ Θασίου μαρμαροῦ. Ἔχει μῆκος 0,75 μ., ὕψος 0,45 καὶ πάχος 0,10 μ. Κατὰ τὸ μέσον κάτω μόλις διακρίνεται τετράγωνος ἀποκεκρουσμένη ἀπόφους, διὰ τῆς

ὁποίας τὸ ἀνάγλυφον ἐνεσφηνούτο εἰς τὴν βάση του. Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο παρεχωρήθη ὑπὸ τοῦ Καρδαμυλιώτου εἰς τὸ Μουσεῖον Καβάλας.

συνήθως τριποδική τράπεζα, βαστάζουσα καρπούς, εκατέρωθεν δι' αὐτῆς ἔχομεν τὴν μορφήν παιδίσκης καὶ τὴν μορφήν δούλου ἐν στηθαίῳ.

Εἰς τὸ ἴδιον χωρίον τῆς Καρυανῆς εὐρίσκεται καὶ τμήμα μαρμαρίνης λεκάνης, δυναμένης νὰ ἀναχθῆ εἰς τοὺς πρωτοχριστιανικοὺς χρόνους (εἰκ. 6). Ἐπὶ τοῦ χεῖλους ἡ λεκάνη αὕτη φέρει τὴν ἐπιγραφήν]ΜΕΜΝΗΣΘΑΙ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΡΟΣΕΝΕΓΚΑΝΤ[ΟΣ¹.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον τοῦ βορείου λόφου τῆς Γαληψοῦ ἀνεύρομεν καὶ θραῦσμα βάσεως, τὸ ὁποῖον εἶχε χρησιμοποιηθῆ ὡς οἰκοδομήσιμον ὑλικὸν ὑπὸ τῶν κτιστῶν

Εἰκ. 7. Ἐκτυπὸν ἐπιγραφῆς ἐκ Γαληψοῦ.

τοῦ μεσαιωνικοῦ τείχους καὶ τὸ ὁποῖον, ἐξαχθὲν ὑπὸ λιθολογούντων χωρικῶν ἐκ τοῦ τείχους ἐκείνου, κατέκειτο παρὰ τὸ χεῖλος τῆς ἀποκρίμνου πλευρᾶς τοῦ λόφου. Ἐπὶ τῆς λείας καὶ εἰργασμένης ἐπιφανείας αὐτοῦ φέρει τὴν ἐπιγραφήν]ΗΣΤΡΑΤΩΝΟΣ (εἰκ. 7). Ὁ τύπος τῶν γραμμάτων ἀνάγει τὴν ἐπιγραφήν εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Δ'. π. Χ. αἰῶνος.

Τὰ λείψανα ταῦτα, ὡς καὶ αἱ μαρτυρίαι τῶν ἀρχαίων ἱστορικῶν καὶ γεωγράφων ἀποδεικνύουσι πλήρως ὅτι τὸ σημερινὸν Γαϊδουρόκαστρον εἶναι ἡ ἀρχαία Γαληψός. Μόλις πρὸ ὀλίγου ἐγένετο γνωστὸν ὅτι ἡ Γαληψὸς εἶχεν ἴδιον νόμισμα διὰ τινος χαλκίνου κέρματος, εὑρεθέντος μεταξὺ τῶν νομισμάτων τῶν ἀνακαλυφθέντων εἰς τὴν Θάσον ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν². Εἰς τὸ μοναδικὸν ἐκεῖνο νόμισμα δυνάμεθα ἤδη νὰ προσθέσωμεν καὶ ἕτερον, προερχόμενον ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχαίας πόλεως, ἐκ τοῦ σημερινοῦ δηλαδὴ Γαϊδουροκάστρου. Ἀνευρέθη εἰς τὸν βόρειον λόφον ὑπὸ τοῦ ἐκ Μουσθένης τοῦ Παγγαίου χωρικοῦ Βασιλείου Μυλωνᾶ καὶ παρεδόθη εἰς τὸν ἐπιμελητὴν ἀρχαιοτήτων Καβάλας Γεώργιον Μπακαλάκην, ἀπόκειται δὲ εἰς τὸ Ἐθνικὸν Νομισματικὸν Μουσεῖον.

Τὸ νόμισμα τοῦτο (εἰκ. 8) εἶναι χάλκινον, ἔχει διάμετρον 0,013 μ. καὶ βάρους 1,36 γραμμαρίων καὶ εἶναι τοῦ αὐτοῦ τύπου ὡς τὸ ἐκ Θάσου προερχόμενον ἦτοι:

A. Κεφαλὴ Διονύσου κισσοφόρου, ἐστραμμένη πρὸς τὰ ἀριστερά.

B. Προτομὴ τράγου-κεφαλὴ ἐστραμμένη πρὸς τὰ ὀπίσω. Ἐπιγραφή, ΓΑ-ΛΗΨΙΩ[Ν].

Εἰκ. 8. Χαλκοῦν νόμισμα ἐκ Γαληψοῦ.
(ἐν μεγεθύνσει).

¹ Εἶναι ἐντετοιχισμένον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰωάννου Κατρίτου εἰς Καρυανήν. Ὑψος 0,020 00,35 μ.

² Βον. Α. Μ., ἐν Β. C. Η., LX, 1936, σ. 172 ἐξ. καὶ Πιν. XXIV, 1.

Ἡ διατήρησις τοῦ νομίσματος εἶναι ἀρκετὰ καλή, ἢ δὲ ἐπιφάνειά του καλύπτεται ὑπὸ πρασίνης σχεδὸν ἐνιαίας κατιώσεως. Παρουσιάζει περισσότερον ἐπιμεμελημένην ἐργασίαν ἢ τὸ ἐκ Θασοῦ νόμισμα. Ἰδίως τοῦτο καταφαίνεται ἐκ τῆς προσθίας ὄψεως τοῦ νομίσματος ὅπου ἡ κεφαλὴ τοῦ κισσοφόρου Διονύσου ἔχει τεθῆ κανονικῶς εἰς τὸ πεδίον, ἐν ᾧ εἰς τὸ ἐκ Θασοῦ παράδειγμα ἡ κεφαλὴ ἔχει τεθῆ ἀσυμμέτρως καὶ ἐλαττωματικῶς. Πρὸς τούτοις φαίνεται ὅτι κατεσκευάσθησαν εἰς διάφορον μήτραν, διότι ὁ πρόσθιος πούς τοῦ τράγου εἰς τὸ ἐκ Γαληψοῦ νόμισμα εἶναι περισσότερον ἐσχηματοποιημένος, κάμπτεται σχεδὸν κατὰ γωνίαν ὀξειαν καὶ ὁμοιάζει κατὰ τοῦτο περισσότερον πρὸς τὸν τύπον τῶν περιφήμων νομισμάτων τοῦ Ἀρχελαίου.

Τὰ δύο ταῦτα γνωστὰ νομίσματα τῶν Γαληψίων—καὶ τὸ ἐκ Θασοῦ καὶ τὸ ἐκ τῆς Γαληψοῦ—εἶναι σύγχρονα. Ἡ Anne Marie Boni ἀπέδειξεν ὅτι τὸ ἐκ Θασοῦ νόμισμα ἐκόπη μεταξὺ τοῦ 411 καὶ τοῦ 356 π. Χ.¹ Εἰς τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα πρέπει νὰ ἀναχθῆ καὶ τὸ ἡμέτερον, τὸ ὁποῖον προερχόμενον ἐξ αὐτῆς τῆς Γαληψοῦ μαρτυρεῖ περὶ τῆς σπουδαιότητος τοῦ ἐμπορικῶν τούτου λιμένος, ὁ ὁποῖος εἶχε καὶ ἴδιον νόμισμα.

Γ. ΜΠΑΚΑΛΑΚΗΣ, Γ. Ε. ΜΥΛΩΝΑΣ

1 Αὐτ. σ. 172 - 174.